

המערער:

רמדאן ת"ז , ממ"פ דהיישה, כעת במת"כ קציעות
ע"י ב"כ עו"ד תמר פלג שריק, מהמוקד להגנת הפרט, רח' התנאים 12, ת"א 69209
טל. 03-6421859, 051-308-199, פקס. 03-7440621

נגד

המשיב:

מפקד כוחות צה"ל באזור
ע"י התביעה הכללית

הודעת ערעור

מוגשת בזאת הודעת ערעור על ההחלטה של כבוד השופט אדריאן אגסי, מיום 17 בפברואר 2003, אשר ניתנה בביקורת השיפוטית על צו מעצרו המנהלי של המערער. בהחלטה אישר השופט הנכבד את צו המעצר המנהלי אשר הוצא נגד המערער לתקופה של ששה חודשים, מיום 12.2.03 עד 11.8.03, כאמור בו "בגין היותו מסכן את ביטחון האזור".

הרקע העובדתי והמשפטי

1. המערער הוא קטין בן 15, יליד 13.4.87, תלמיד כיתה י'.
2. המערער נעצר ב-4.2.03, ורק ב-12.2.03 הוצא נגדו צו המעצר המנהלי נשוא ערעור זה (להלן - "הצו").
3. המערער מוחזק על פי החלטת המשיב במתקן המעצר הזמני עציון (להלן - "עציון") בתנאים קשים ושלא כדין, תוך הפרה חמורה וגורפת של זכויותיו ככלוא, כעציר מנהלי וכקטין, זכויות המעוגנות בתחיקת הביטחון ובנורמות המשפט הבינלאומי המחייבות את המשיב.
4. תשומת לב בית המשפט הנכבד מוסבת לחיקוקים דלהלן החלים על המערער נסיבות המקרה:
צו בדבר הפעלת מתקן כליאה (אזור הגדה המערבית), (מס' 29) תשכ"ז - 1967 (להלן - "צו מתקן כליאה"),
תקנות בדבר מעצר מנהלי (תנאי החזקה במעצר מנהלי), תשמ"ב - 1981 (להלן - "תקנות הגדה המערבית").
5. בהיותו כלוא בעציון, נשללו מהמערער רוב הזכויות שחיקוקים אלה מעניקים לו.
6. יש מקום לחשש שבכוונת המשיב להמשיך להחזיק את המערער בעציון עש אשר ימלאו לו 16 שנה והוא יהיה לבגיר על פי חקיקת הביטחון. כך ניתן להסיק מנסיונם של קטינים אחרים.
7. בנסיבות מתוארות נגרם למערער סבל רב.

8. החזקתו בנפרד מהעצירים האחרים היא מקור הסבל העיקרי הנגרם לו הן במישרין והן בעקיפין.

9. החזקתו של המערער בנפרד מכלל הבגירים אינה מחויבת המציאות ואף לא חובה של בדין. החיקוקים הרלוונטיים לתנאי כליאתו של קטין ועציר מנהלי מאפשרים שלא לגרום לו סבל מיותר זה:

• סעיף 3 לצו בדבר שיפוט עבריינים צעירים (אזור הגדה המערבית) (מס' 132), תשכ"ז - 1967 (להלן - "צו בדבר עבריינים צעירים") מורה כי "נער או בוגר רך [מי שטרם מלאו לו 16 שנה] יוחזק במעצר בנפרד מיתר הכלואים אלא אם הורה מפקד צבאי אחרת לגבי מקרה מסוים או לגבי סוג של מקרים". (ההדגשה של הח"מ)

• תקנה 2 לתקנות בדבר מעצר מנהלי (תנאי החזקה במעצר מנהלי), תשמ"ב - 1981 שכותרתו "החזקה בנפרד", תכליתה להיטיב עם העציר המנהלי ולא לגביר את מצוקתו. היא ניתנת לויתור. בג"צ 253/88 סג'דיה נ' שר הביטחון, פ"ד מב(3) 801

10. נורמות המשפט הבינלאומי מעניקות לקטין זכויות ותנאים מיוחדים המיטיבים עמו.

11. נורמות המשפט הבינלאומי מעניקות לקטין זכויות יתר ותנאים מיוחדים המיטיבים עמו. הנורמות שנפרט בהמשך מחייבות את המשיב.

בדנ"פ 7048 פלונים נ' שר הביטחון פ"ד נד (1), 721, 742 בג"צ 7015/02 עג'ורי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (טרם פורסם) אורנה בן בפתלי וקרן מיכאלי, פרשת לך לך: בין אדם למקום, בעקבות בג"צ 7015/02 עג'ורי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, המשפט 15, פברואר 2003

12. אמנת או"מ בדבר זכויות הילד (להלן - "האמנה") - בכללה, ולסעיף 37 של האמנה - בפרט. סעיף זה קובע:

א. שום ילד לא יהיה נתון לעינויים או לטיפול או עונש אכזריים, בלתי אנושיים או משפילים אחרים...

ב. לא יישלל החופש משום ילד שלא כדין או באופן שרירותי. מעצרו כליאתו או מאסרו של ילד יהיה בהתאם לחוק וישמש אך ורק כאמצעי אחרון ולפרק הזמן ולפרק הזמן המתאים הקצר ביותר;

ג. בכל ילד שהחופש נשלל ממנו ינהגו באנושיות ותוך שמירה על כבודו כיצור אנוש, ובאופן המתחשב בצרכיהם של אנשים בני גילו. במיוחד ילד שהחופש נשלל ממנו יופרד מבוגרים, אלא אם כן מצריכה טובת הילד שלא לעשות כן, ותהיה לו הזכות לשמור על קשר עם משפחתו על ידי התכתבות וביקורים, למעט בנסיבות חריקות;

ד. לכל ילד שהחופש נשלל ממנו תהיה הזכות לגישה מהירה לסיוע משפטי או לסיוע מתאים אחר, וכן הזכות לערער על חוקיות שלילת חירותו בפני בית שפט או רשות מסמכת אחרת, עצמאית וחסרת משוא פנים, ולקבלת החלטה מהירה בכל הליך כאמור.

13. כלל 77 ל-

STANDARD MINIMUM RULES FOR THE TREATMENT OF PRISONERS

שאף היא לא זכתה לתשומת לב הרשויות, מחייבת אותן להסדיר המשך הלימודים ל"כלואים העשויים להפיק מכך תועלת", זאת בהתאם לתכניות הלימודים המקובלות במערכת החינוך בארצם. כפי שראינו לעיל, כך פסק גם בית המשפט המחוזי.

14. סעיף 94 לאמנת ג'נבה הרביעית מורה בין היתר:

"THE DETAINING POWER SHALL ENCOURAGE INTELLECTUAL, EDUCATIONAL AND RECREATIONAL PURSUITS...

ALL POSSIBLE FACILITIES SHALL BE GRANTED TO INTERNEES TO CONTINUE THEIR STUDIES OR TO TAKE UP NEW SUBJECTS. THE EDUCATION OF CHILDREN AND YOUNG PEOPLE SHALL BE ENSURED."

15. ניתן לקבוע בוודאות ועל דרך של הכללה, שטובת הילד היא מנכסי צאן ברזל של המשפט הבינלאומי והוא הדין במשפט המדינות הנאורות, מדינת ישראל בכלל זה. אף חקיקת הביטחון נתנה את דעתה לייחודו של הילד ולצרכיו המיוחדים. לפיכך תתפרש חקיקת הביטחון, והמפקד הצבאי יונחה בהחלטותיו, על ידי העקרון של טובת הילד.

16. המערער יבקש למסור לבית המשפט הנכבד את מלוא הפרטים בדבר תנאי כליאתו בעציון.

נימוקי הערעור

17. שגה השופט הנכבד קמא בכל אלה, לחלופין ובמצטבר - לפי העניין:

18. באשרו את צו מעצרו המנהלי של המערער, לחלופין - באשרו את הצו למלוא התקופה הנקובה בו.

19. בכך שלא ביטל את הצו ולא ראה לקבוע שאין לעצור את המערער בהיותו קטין במעצר מנהלי; לחלופין, בכך שלא קיצר את צו מעצרו של המערער ולא קבע כי אין לעצור קטין למלוא התקופה שבסמכות.

20. בכך שלא ביטל את הצב ולא קבע כי הדיבור "אדם" בצו בדבר מעצרים מנהליים פירושו אדם בגיר; לחלופין בכך שלא קבע על דרך האנאלוגיה לחקיקת הביטחון שעניינה הליכים פליליים, שצו בדבר מעצרים מנהליים אינו חל כלשונו וככתבו על קטין.

21. בכך שלא ביטל את הצו נוכח תנאי מעצרו הקשים ופגיעה גורפת ושלא כדין בזכויותיו; לחלופין - בכך שלא התנה את אישור הצו בכך שהמערער יוחזק בתנאים הולמים ותוך כיבוד זכויותיו, כדין.

22. בכך שלא קבע שהצו לוקה בחוסר מידתיות קיצונית, באשר מורה הוא על החזקתו של קטין במעצר מנהלי, דהינו - מעצר ללא משפט ולפרק זמן שאינו ידוע מראש, בניתוק מוחלט ממשפחתו, בהעדר תנאים מינימליים שיאפשרו את התפתחותו והמהווים פגיעה, אפשר בלתי הפיכה, בהתפתחותו הנפשית והשכלית של הנער המערער.

23. בכך שלא הורה על התביעה, כתנאי לאישור הצו לתקופה קצובה, לנקוט נגד המערער אמצעים אלטרנטיביים חמורים פחות, זאת רק אם הוכח בפניו שנשקפת ממנו סכנה ממשית וקרובה לוודאי לביטחון האזור.

אשר על כן, מתבקש בית המשפט הצבאי לערעורים הנכבד לקבל ערעור זה ולהורות על שחרורו של המערער ממעצרו המנהלי.

תמר פלג שריק, עו"ד
ב"כ המערער